

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ

Годишња претплата	100.— дин
На пола године	50.— дин
Поједини број	2.— ди

Претплату ваља слати упутницом администрацији Узун Миркова бр. 1.
А све кореспонденције Уредништву.
Рукописи се не враћају.
Неплаћена писма не примају се.

Грађа за Историју Општине Београдске

Саопштава Д-р Драгић М. Јоксимовић.

Општинске управе у Београду од ослобођења Београда 1918. до данас.

XVI.

Општинска управа, изабрана 6. марта 1921. г., вршила је дужност до 22. августа 1923. г. када је ступила у функцију нова управа, изабрана 19. августа 1923. г. За то време било је следећих промена у општинској управи:

У одборској седници од 4. јануара 1923. г. уважена је оставка првом кмету правнику Милошу Ковачевићу. По писменом предлогу Суда АБр. 6522 одбор је на својој седници од 2. марта 1923. г. донео одлуку, да се избор новог кмета не врши, већ да одборник Шемајо де Мајо обавља дужност првог кмета правника.

Председник општине Добра Митровић изабран је у пролеће 1923. г. за народног посланика. Извесно време он је задржао и председнички положај и посланички мандат. Међутим, Министарство Унутрашњих Дела актом Бр. 854 од 21. јуна 1923. г., који је истога дана заведен у општини под АБр. 15.114, известило је општински суд, да је Народна Скупштина одлучила, да Добра Митровић не може остати као председник општине, пошто је изабран за народног посланика. На одборској седници од 9. јула 1923. г. председавајући је саопштио одбору, да је Добра Митровић разрешен дужности председника сходно члану 85. закона о изборима народних посланика.

Из циркулара АБр. 15.114 од 25. јуна 1923. г., послатог свима одељењима и одселима, види се да је Добра Митровић разрешен председничке дужности истог дана (25. јуна). Из помениг циркулара види се још, да је дужност председника општине преузео Бора Пајевић, подпредседник општине, а за вршиоца дужности подпредседника дошао је Шемајо де Мајо, вршилац дужности првог кмета правника.

На одборској седници од 27. априла 1921. г. уважена је оставка Д-р Живка Топаловића на одборнички положај. На његово место дошао је Таса Милојевић, који је положио заклетву на одборској седници од 17. маја 1921. г.

6. јула 1921. г. уважене су оставке одборницима Д-р Сими Марковићу, Д-р Драг. Владисављевићу, Лазару Стефановићу, Ивану Чоловићу и Кости Новаковићу. На њихва места требало је да дођу Милорад Ђорђевић трамвајски радник, Драг. Буквић столар, радник, Јанко Петковић зидар, Милан Гројић пеглер и Милош Требињац суплент. Од ових одборника положили су заклетву 16. јула 1921. г. Милош Требињац, Драг Буквић и Милан Гројић, а Милорад Ђорђевић и Јанко Петковић нису положили заклетву нити тога дана нити доцније.

У одборској седници од 12. августа 1921. г. саопштио је председавајући, да су према наређењу Министра Унутрашњих Дела, а на основу закона о заштити државе, разрешени одборничке дужности сви комунистички одборници. Једновремено је саопштио и то, да се упражњена места неће попуњити у смислу чл. 54. зак. о општинама, пошто по закону о заштити државе одборничку функцију не могу вршити ни остали кандидати са листе Филипа Филиповића, већ да ће се по томе питању сачекати одлука Владе.

На истој седници саопштио је председавајући и вест, да је као жртва терористичке акције пао Милорад Драшковић, народни посланик и министар на расположењу.

22. марта 1922. уважена је оставка одборника Драг. Шићанског, на чије је место дошао Живота Бранковић и у одборској седници од 29. маја 1922. г. положио заклетву на одборничко звање.

5. децембра 1922. г. положио је заклетву одборник Влада Остојић. Он је дошао на место Драгише Лапчевића, коме је уважена оставка 28. новембра 1922. г.

4. јануара 1923. г. положио је заклетву нов одборник Петар Лилић, који је дошао на место Д-р Милана Стојадиновића.

2. марта 1923. г. положио је заклетву нови одборник Дим. Станчуловић, који је ступио на место умрлог одборника Драг. Мирковића.

12. марта 1923. г. положио је заклетву Петар Мартиновић, који је дошао на место одборника Вел. Карића, коме је уважена оставка на одборничке функције.

11. маја 1923. г. уважена је оставка Светозару Новаковићу, а на његово место позван Милорад Ђорић, који је положио заклетву 9. јула 1923. г.

19. августа 1921. г. одржана је свечана одборска седница поводом смрти Њ. В. Краља Петра. На овој седници извршена је заклетва присутних одборника на верност Њ. В. Краљу Александру I.

XVII.

19. августа 1923. извршени су избори у свима општинама некадашње Краљевине Србије и Црне Горе¹⁾ у Београду се овом приликом водила жива борба између листе Грађанског Блока (коалиција демократа, независних радикала, напредњака и републиканаца) и листе Радикалне Странке.

Победили су радикали знатном већином.

За изборе су истакли листе: Михаило Марјановић (радикали), Милош Савчић (грађански блок), Филип Филиповић (независни радници-комунисти), Д-р Живко Топаловић (социјалисти) и Д-р Антоније Поп-Христић (српска странка).

¹⁾ Службене Новине бр. 141 од 25. јуна 1923.

1. Листа Радикалне Странке

I. Кандидати са нарочитим условима:

1) Председник општине Михаило М. Марјановић адвокат, 2) подпредседник Милош Ст. Бобић инжењер, 3) кмет правник Јеша П. Протић инспектор Министарства Унутрашњих Дела, 4) кмет правник Слободан Р. Василић начелник Генералне Дирекције Непосредних Пореза, 5) кмет правник Данило Д. Јанковић, 6) кмет правник Никола Бесарабић референт Министарства Аграрне Реформе.

II. Кандидати са општим условима:

7) кмет Ставра К. Трпковић рентијер, 8) кмет Ђорђе Димовић хотелијер, 9) кмет Милан Марковић столар, 10) кмет Иван М. Милићевић инспектор Министарства Финансија у пензији и кмет општине београдске, 11) кмет Шалом А. Русо, кмет београдске општине, 12) кмет Милош Балтић кмет београдске општине, 13) кмет Александар Д. Поповић надзорник техничких радова, 14) кмет Васа А. Симић учитељ у пензији.

III. Одборници:

15) Ђока Кара-Јовановић адвокат, 16) Влада Митровић инжењер и професор Техничког Факултета, 17) Д-р Димитрије Антић професор Медицинског Факултета, 18) Шемајо де Мајо адвокат, 19) Владимир Поповић архитекта, 20) Ото Гавриловић директор банке, 21) Д-р Милорад Станојевић начелник Министарства Аграрне Реформе, 22) Исидор Николић столар, 23) Радојко М. Гавриловић трговац, 24) Павле Кара-Радвановић новинар и уредник Занатлије, 25) Милорад Ј. Радосављевић индустријалац, 26) Д-р Данило Катић начелник Министарства Просвете, 27) Лука Јевремовић професор, 28) Тома Цинцар Јанковић шеф Месне Контроле у пенз., 29) Добросав Петковић трговац, 30) Тома С. Јовановић помоћник начелника Министарства Пошта, 31) Ненад Ђорђевић адвокат, 32) Живојин Живковић бравар, 33) Јосиф К. Стојановић адвокат, 34) Михаило Доловачки берберин, 35) Милан Ст. Цветковић учитељ, 36) Михаило Петровић-Обућина инжењер, 37) Петар Мартиновић цвећар, 38) Драгиша Ј. Леовац адвокат, 39) Светозар Р. Церовић бравар, 40) Јеленко Павловић монтер, 41) Душан Стајић ковач, 42) Крста К. Гиновић месар, 43) Миле Трпковић хлебар, 44) Јован Гавриловић трговац, 45) Радомир Целебџић трговац, 46) Д-р Давид Албала лекар, 47) Маринко Савић музикант, 48) Радисав Калановић кондуктер С. Д. Ж., 49) Милан Влахојанис шпедитер, 50) Лазар Илић кафеџија, 51) Душан Т. Вељковић бакалин, 52) Коста Ј. Јеремић трговац, 53) Богдан Дамњановић грађевинар, 54) Радивој Младеновић поштански кондуктер, 55) Богољуб Јовановић трговац, 56) Петар Д. Ђорђевић кондуктер поште, 57) Живојин Пауновић трговац

58) Мирко Кодрановић архивар Дирекције Пошта и 59) Ђорђе Глигоријевић кафеџија.

2. Листа Грађанског Блока

I. Кандидати са нарочитим условима:

1) Председник Милош Савчић инжењер, 2) подпредседник Петар М. Лазаревић пуковник у пензији, 3) кмет правник Милутин А. Пеливановић судија, 4) кмет правник Витор Крстић инспектор Министарства Унутрашњих Дела, 5) кмет правник Љубомир Хаџи-Ђорђевић инспектор Министарства Финансија у оставци, 6) кмет правник Милорад Годоровић адвокат.

II. Кандидати са оштим условима:

7) кмет Драгољуб М. Јоксимовић трговац, пређашњи кмет и шеф снабдевања, 8) кмет Милорад Чупић кафеџија, 9) кмет Д-р Сима Петровић лекар и начелник Министарства Социјалне Политике у пензији, 10) кмет Живојин М. Радосављевић секретар Мин. Просвете, 11) кмет Драгољуб Миловановић машиниста, 12) кмет Стеван Кошутић индустријалац, 13) кмет Драгутин С. Милојевић контролор Жељ. Дирекције и 14) кмет Михаило М. Филиповић кафеџија

III. Одборници:

15) Љуба М. Давидовић председник министарства на расположењу, 16) Д-р Војислав Маринковић министар на расположењу, 17) Д-р Драгољуб Аранђеловић професор Универзитета, 18) Тома Раденковић трговац, 19) Бранко Поповић професор Универзитета, 20) Душан И. Божић инжењер, 21) Драгиша Матејић индустријалац, 22) Драгољуб Боркановић чиновник Бродарског Синдиката, 23) Д-р Владимир Гарашанин адвокат, 24) Радивоје Т. Туцаковић инспектор Мин. Народног Здравља, 25) Моша Ј. Алкалај адвокат, 26) Д-р Коста Јовановић бив. председник Београдске Општине, 27) Милић М. Сокић инжењер, 28) Павле Е. Јуришић пуковник у пензији, 29) Михаило П. Петковић часовничар и јувелир, 30) Димитрије Грудич начелник Мин. Унутрашњих Дела у пензији, 31) Тодор Перишић хотелијер, 32) Никола Виторовић грађевинар, 33) Владимир А. Маринковић професор, 34) Богољуб М. Јовановић бравар, 35) Боривоје Л. Поповић адвокат, 36) Божидар Ђирић рибар, 37) Димитрије Г. Станчуловић трговац, 38) Павле Ј. Матић трговац, 39) Димитрије Вучовић трговац, 40) Д-р Милош Петронијевић виши чиновник Народне Банке, 41) Давид Николић лимар, 42) Прока Илић трговац, 43) Михаило В. Илић бравар, 44) Д-р Војислав Кујунџић лекар, 45) Јован Нешковић трговац, 46) Станоје Стојановић кројач, 47) Сава З. Стефановић пиљар, 48) Д-р Љуба Д. Стојановић лекар, 49) Јаков С. Давичо шеф одељења Управе Фондова, 50) Коста М. Глишић рентијер, 51) Обрен В. Милосављевић трговац, 52) Јеврем Васовић трговац, 53) Сава Михајловић кројач, 54) Недељко Савић трговац, 55) Антоније Младеновић учитељ, 56) Светозар Ј. Генић инжењер, 57) Ђока М. Матић зидар, 58) Драгутин Стокић ковач и 59) Будимир Ђ. Вељковић столар.

3. Листа Независних Радника¹⁾ (Комуниста)

4. Социјалистичка Листа

I. Кандидати са нарочитим условима:

1) Председник општине Д-р Живко Топаловић адвокат, 2) подпредседник Аца Павловић адвокат, 3) кмет правник Здравко Годоровић адвокат, 4) кмет правник Радован Атанасијевић писар Београдског Трговачког Суда, 5) кмет правник Емило Гојковић писар Министарства Социјалне Политике, 6) кмет правник Радивоје Ст. Радуловић секретар Округног Уреда.

¹ Ову листу не штампамо, пошто је нисмо могли до овога момента набавити.

II. Кандидати са оштим условима:

7) кмет Алекса Мајданчевић кројач, 8) кмет Милан Ж. Илић бравар, 9) кмет Маринко Живковић кројач, 10) кмет Радомир Рашић кондуктер, 11) кмет Милорад Косговић абација, 12) кмет Милош Николић млинар, 13) кмет Михаило Пауновић столар, 14) кмет Иван Басуровић превијач.

III. Одборници:

15) Таса Милојевић архитекта, 16) Лука Поповић секретар Главног Радничког Савеза 17) Милош Тимотић чиновник Министарства Социјалне Политике, 18) Недељко Дивац професор и народни посланик, 19) Милорад Белић кројачки радник, 20) Душан Пешић секретар Берзе Рада, 21) Благоје Брачинац браварски радник 22) Витомир Кораћ новинар, 23) Милутин Цветковић обућарски радник, 24) Димитрије Ђорђевић типограф, 25) Милан Пешић кројачки радник, 26) Рисантије Јовановић браварски радник, 27) Ђока Димитријевић кондуктер трамваја, 28) Ђорђе Туловић бравар, 29) Лазар Јевин кројачки радник, 30) Негосав Илић администратор, 31) Милош Илић кафеџија, 32) Петар Николић женски кројач, 33) Светозар Ђорђевић молер, 34) Војислав Јаковљевић чиновник Уреда за Осигурање 35) Петар Љујић типограф, 36) Лазар Ђорђевић обућар, 37) Јохан Тилингер зидар, 38) Будимир Димитријевић пекар, 39) Владислав Банковић обућар, 40) Никола Д. Николић банкарски чиновник, 41) Радивоје Поповић кројач, 42) Василије Терзић обућар, 43) Тодор Живановић опанчар, 44) Панта Благојевић радник Маркарнице, 45) Милан Чаировић радник, 46) Благоје Адамовић пекарски радник, 47) Милош Бига чиновник Уреда за Осигурање 48) Миодраг Мирић дреер, 49) Марко Шарчевић радник, 50) Илија Зечевић књиговођа, 51) Јоца Обрадовић берберин, 52) Милан Петровић млинарски радник, 53) Петко Спасић бонбонџија, 54) Антоније Јанковић опанчар, 55) Марко Ж. Миловановић грађевинар, 56) Илија Ђурић абација, 57) Ђура Грајнеровић кројачки радник, 58) Владимир Николић обућар, 59) Павле Енгелдингер кројач.

5. Листа Српске Странке

I. Кандидати са нарочитим условима:

1) Председник општине Д-р Антоније Поп-Христић инспектор Министарства Правде у пензији, 2) подпредседник Д-р Милутин Д. Нешић пензионер, 3) кмет правник Тодор Л. Богатинчевић адвокат, 4) кмет правник Милан Ј. Здравковић судија, 5) кмет правник Богдан Николић писар Првостепеног Суда, 6) кмет правник Живојин Л. Достанић чиновник Министарства Саобраћаја.

II. Кандидати са оштим условима:

7) кмет Витомир В. Станојевић трговац, 8) кмет Милан Поробић чиновник, 9) кмет Таса Карапетровић трговачки помоћник гвожђар, 10) кмет Милић Д. Ђорђевић бивши поштар, 11) кмет Александар Анђелковић пиљар, 12) кмет Риста Марковић магационер, 13) кмет Јован А. Стојковић железничар, 14) кмет Бранко Гагић шпедитер.

III. Одборници:

15) Богдан Н. Ерцеговац чиновник Министарства, 16) Живко Бабић обућар, 17) Лазар Т. Милошевић геометар, 18) Мијаило Р. Милосављевић ковач, 19) Гаврило Милановић трговац, 20) Витомир Петровић служитељ инвалид, 21) Јаша Поповић папучар, 22) Драгомир Л. Димитријевић поштански кондуктер, 23) Влада Станојевић месар, 24) Радован Драгутиновић трговац, 25) Илија Боришић месар, 26) Милан Мих. Ђорђевић штампар Државне Штампарије, 27) Драгутин П. Аџић руковалац машина,

28) Чедомир Ставрић фирмописац, 29) Сретен Стајић бродарски чиновник, 30) Владимир Е. Скобла трговац, 31) Милош Милошевић папучар, 32) Светислав М. Станојевић месар, 33) Живојин Стојиљковић свршени економ, 34) Војислав Живковић типограф, 35) Јаков Ј. Ратковић трговац, 36) Богосав Мирковић столар, 37) Александар Пајкић кафеџија, 38) Сима Алкалај фотограф, 39) Милан Јовановић колар, 40) Анђелко Д. Стевановић виши контролор, 41) Ђорђе Стевановић трговац, 42) Војислав А. Ђокић фотограф, 43) Благоје М. Степановић четкар, 44) Ђорђе Павловић типограф, 45) Александар Станојевић народни посланик — бивши кафеџија, 46) Исаило Стеванов Мишић кондуктер Електричних Трамваја, 47) Милан К. Јанковић поштански кондуктер, 48) Јован Митровић шубараш, 49) Жарко С. Вукићевић гравер, 50) Јован Стојановић кафеџија, 51) Александар Кезић чиновник Д. Р. С, 52) Сава Стојановић служитељ, 53) Владимир Рашајски колар, 54) Ваца Ђорђевић бакалин, 55) Велисав С. Зарић пескарски трговац, 56) Гавра Давидовић штампар, 57) Драгутин М. Томић чиновник општине, 58) Драгољуб А. Поповић благајник фабрике Гођевац и 59) Бранко Лазовић трговац.

XVIII.

Из оригиналног записника Главног Бирачког Одбора, који је био у рукама писца ових редова, види се, да је на дан избора, 19. августа, изишло на биралиште 13.402 гласача.

Од овога броја гласало је за листу:

- Михаила Марјановића 6.405 гласача
- Милоша Савчића 4.979 гласача
- Филипа Филиповића 1.537 гласача
- Д-р Живка Топаловића 312 гласача
- Д-р Антонија Поп-Христића 169 гласача.

На основу овога и чл. 55. закона о општинама Главни Бирачки Одбор прогласио је да су избрани доле означени часници и одборници:

I) Часници:

- председник Михаило Марјановић (радикал)
- подпредседник Милош Бобић (радикал)
- кмет правник Јеремија Протић (радикал)
- кмет правник Слободан Р. Василић (радикал)
- кмет правник Данило Д. Јанковић (радикал)
- кмет правник Никола Бесарабић (радикал)
- кмет Ставра К. Трпковић (радикал)
- кмет Ђорђе Димовић (радикал)
- кмет Милан Марковић (радикал)
- кмет Иван Милићевић (радикал)
- кмет Шалом А. Русо (радикал)
- кмет Милош Балтић (радикал)
- кмет Александар Д. Поповић (радикал)
- кмет Ваца А. Симић (радикал)

II) Одборници:

- Ђока Корајановић (радикал)
- Владимир Митровић (радикал)
- Д-р Димитрије Антић (радикал)
- Шемајо де Мајо (радикал)
- Владимир Поповић (радикал)
- Ото Гавриловић (радикал)
- Д-р Милорад Станојевић (радикал)
- Исидор Николић (радикал)
- Радојко М. Гавриловић (радикал)
- Павле Кара Радовановић (радикал)
- Милорад Ј. Радосављевић (радикал)
- Данило Катић (радикал)
- Лука Јевремовић (радикал)
- Тома Црњаковић (радикал)
- Добросав Петковић (радикал)
- Тома С. Јовановић (радикал)
- Ненад Ђорђевић (радикал)
- Живојин Живковић (радикал)

- 19) Јосиф К. Стојановић (радикал)
- 20) Михаило Доловачки (радикал)
- 21) Милан Ст. Цветковић (радикал)
- 22) Михаило Петровић (радикал)
- 23) Петар Мартиновић (радикал)
- 24) Драгиша Ђ. Леовац (радикал)
- 25) Светозар Р. Церовић (радикал)
- 26) Јеленко Павловић (радикал)
- 27) Душан Стајић (радикал)
- 28) Крста Гиновић (радикал)
- 29) Миле Трпковић (радикал)
- 30) Јован Гавриловић (радикал)
- 31) Љуба М. Давидовић (демократа)
- 32) Д-р Војислав Маринковић (демократа)
- 33) Д-р Драгољуб Аранђеловић (незав. радикал)
- 34) Тома Раденковић (демократа)
- 35) Бранко Поповић (демократа)
- 36) Душан И. Божић (републиканац)
- 37) Драгиша Матејић (демократа)
- 38) Драгољуб Боркановић (демократа)
- 39) Д-р Владимир Гарашанин (напредњак)
- 40) Радивоје Туцаковић (демократа)
- 41) Моша Ј. Алкалај (демократа)
- 42) Милан Гројић (комуниста)
- 43) Михаило Тодоровић (комуниста)
- 44) Лазар Петровић (комуниста)
- 45) Таса Милојевић (социјалиста)

Према овоме у општинску управу ушли су:

- а) са листе Радикалне Странке сви часници и тридесет одборника.

- б) са листе Грађанског Блока само једанаест одборника: Љуба М. Давидовић, Д-р Војислав Маринковић, Д-р Драгољуб Аранђеловић, Тома Раденковић, Бранко Поповић, Душан Божић, Драгиша Матејић, Драгољуб Боркановић, Д-р Владимир Гарашанин, Радивоје Туцаковић и Моша Алкалај.

- в) са листе Независних Радника само три одборника: Милан Гројић, Михаило Тодоровић и Лазар Петровић.

- г) са листе социјалистичке једино Таса Милојевић.

- д) са листе Српске Странке није ушао ниједан одборник, пошто листа није добила изборни количник.

Против ових избора жалили су се Државном Савету Светолик Гребенац адвокат и Милутин Пеливановић судија.

Државни Савет својим решењем Бр. 9861 од 14. септембра 1923. г. оснажио је изборе, а жалбе одбацио (Решење у целини гласи¹⁾):

„По жалбама Светолика М. Гребенца, Милутина Пеливановића, судије Првостепеног Суда и осталих на избор општинских часника за варош Београд, који је извршен 19. августа 1923. год., Државни Савет у I. Одељењу расмотрио је сва акта овога предмета па је нашао следеће:

Навод жалиоца г. Пеливановића да Одбор Општине Града Београда при избору чланова бирачких одбора за поједина гласачка места није поступио по чл. 52. в. Закона о Општинама и исте одредио коцком не може се узети у обзир са разлога, што Одбор Општине Града Београда има 45 одборника — чл. 70. Закона о општинама, — док је гласачких места за овај избор било 24. Па како по чл. 52. Зак. о Општинама. за свако гласачко место треба изабрати коцком по два одборника и заменика за чланове, то да би се могло по поменутом чл. 52. в. поступити, требало би имати 48 одборника. Према оваквом стању одбор је био у немогућности да овај избор изврши коцком из своје средине, већ је то извршио избором у седници општинског одбора, који је представник свих политичких група, које су биле заступљене у одбору.

Поред свега овог, као разлог да је захтев за поништај овог избора неуместан, има послужити

и факат да неизвршење ове формалности није оогло имати утицаја на резултат избора извршених тајним гласањем, јер је велика разлика у броју куглица, који је добила листа кандидата, против чијег је избора жалба поднета, као и тај разлог што је записницима свију гласачких места утврђено да није било ни једне неправилности у изборном раду.

Не може се узети у обзир ни навод г. Гребенца, да се Суд Општине Града Београда, при састављању азбучног списка, није држао наређења става II. чл. 1. зак. о бирачким списковима, по коме ће први азбучни списак имати за основу онај списак, по коме су извршени избори народних посланика за Уставотворну Скупштину, док је Општински Суд узео за основу азбучни списак по коме су вршени општински избори 1920. године.

По чл. 26. Закона о општинама свакоме је допуштено тражити исправку азбучног списка, о чему Општински Суд доноси решење и по чл. 27. в. Закона о Општинама спроводи га надлежном Првостепеном Суду на оцену и решење. По чл. 27. Закона о Општинама одлука Првостепеног Суда по овим решењима извршна је, те је Државни Савет ненадлежан да се упушта у оцену правилности азбучних спискова.

Са изложеног а на основу чл. 170. Закона о Општинама I одељење Државног Савета решава, да се ове жалбе одбаце као неумесне а избори извршени на дан 19. августа тек. год. одобре као на закону основани.“

XIX.

22. августа 1923. г. одржана је одборска седница под председништвом вршиоца дужности председника Боре Пајевића, на којој је извршена заклетва нове општинске управе.

После извршене заклетве нови председник општине Михаило Марјановић дао је следећу изјаву:

„Господо одборници! Изабрани вољом београдских грађана, на збору од 19. августа, саобразно законским прописима, примам дужност Председника Београдске Општине.

Примајући ту дужност нека ми је допуштено да укратко изнесем општинске послове, које ће општинска управа са одбором под мојим председништвом решавати и изводити. Ти су послови ови:

Реорганизација општинске администрације у вези са осигурањем социјалног положаја свих општинских службеника и посленика као и њихових породица за случај њихове смрти.

Доношење специјалног закона за београдску општину као престоничку.

Дефинитивно решење, што је могоће скорије, Генералног Плана за уређење Београда у вези са доношењем новог Грађевинског Закона за варош Београд. Њихово увођење у живот у сврси модерног уређења Београда и околине, у погледу здравственом, техничком, саобраћајном и естетичком.

Завођење разумне штедње и санирање општинских финансија у сврси подизања кредитне способности општине ради стварања средстава за извршење многобројних општинских радова, приступајући томе извођењу по реду прешности.

Санирање здравствених прилика, увођење најстрожијег санитарског надзора као и прегледа животних намирница како у Београду, околини, тако и у оним местима, из којих се Београд снабдева, у циљу да Београд здраве и добре животне намирнице. Постепено завођење свих потребних санитарских установа за успешну борбу против заразних болести и изолацију оболелих особа. Завођење општинских амбуланти за све крајеве Београда и општинске апотеке за сиромашне грађане у сврси да грађани што пре дођу до лекарске помоћи и јевтинијих лекова. Изградња народних купатила за све крајеве вароши, подизање зграда за дечије клинике, заводе за исхрану одојчади, дечија склоништа, диспансере, болнице, санаторијуме и остале сличне установе јавне хигијене и санитета.

Реформа система одржавања чистоће у вароши.

Проширење општинског водовода по утврђеном генералном плану.

Појачање Електричне Централне, преустројство разводне мреже за осветлење, проширење мреже трамвајског саобраћаја.

Довршење варошке канализације.

Уређење паркова, скверова и дечијих игралишта.

Изградња и уређење пијаца: централне и локалних за све крајеве Београда

Довршење варошког катастра у вези са доношењем закона о катастру.

Калдрмисање и оправка варошких улица и довођење у ред приступних друмова.

Питање калдрмисања Београда је један од најтежих проблема, који ће општинска управа имати да решава. Он је нарочито тежак с обзиром на велику пространост града, малу густину насељености, огромну количину потребног материјала за тај посао. С тога ће ово бити предмет нарочите бриге општинске управе, која ће имати у виду ујамност интереса центра и периферије.

Боље и рационалније искоришћавање обале Саве и Дунава до могућности за дефинитивно утврђивање ових, изградњу пристаништа, кејова и антрота.

Подизање општинског дома, школских зграда и оних за санитарске и остале општинске потребе као и зграде за социјалне и културне потребе Београда.

По питању сузбијања скупоће најглавнијих намирница општинска управа налази да је њена интервенција потребна.

Исто тако општинска управа налази да је потребна њена интервенција и у грађењу малих, хигијенских и јевтиних станова.

У извођењу свих, напред побројаних, послова ићи ће се систематски по реду прешности, истичући у први ред здравствене потребе грађана, извршујући објекте и заводећи установе, које ће општини доносити приносе ради повећања кредитне способности општине и извођење нових објеката и установа.

Налазећи, да Београд као престоница и град, који заузима у сваком погледу један специјално важан положај, а располаже тако скромним средствима, има да буде и предмет нарочитог старања добро смишљене политике Краљевске Владе, општинска ће управа настојавати код Краљевске Владе да се та политика и оствари.

Господо одборници,

Општинска управа свесна је да ће у извођењу овога програма наилазити на огромне тешкоће. Али ће она уложити све своје снаге да исте савлада, очекујући потпору и искрену сарадњу општинског одбора, а она ће у своме раду имати на уму интересе целога Београда, свих крајева и свих београдских грађана“.

Затим је одборник Љуба М. Давидовић дао у име Грађанског Блока ову изјаву:

„Допустите ми, господо, у почетку свога говора једну искрену жељу за г. председника и његове помагаче. Ја бих желео да г. председник са оваком истом лакоћом изврши овај обилан програм, са каквом га је саставио и са каквом га је прочитао. Наравно, господо, да између тога двога има великих разлика. И г. председник и цео општински суд заједно са одбором треба да сматрају да смо ми, представници Грађанског Блока, готови да у свима, али у свима паметним

¹⁾ Архива општинска Абр. 26.052 од 25. септембра 1923. год.

и смишљеним пословима општинским, укажемо своју искрену и пуну помоћ. Ми ћемо се, господо, трудити да, доследно идеји, која нас је била скупила пред ове изборе, останемо доследни и до краја свога рада у општинском одбору. Ми ћемо се трудити и надамо се да ћемо и успети да увек, али увек, господо, истакнемо опште интересе изнад посебних, па били они лични или били партијски. Ми сматрамо да је рад у општини рад за све нас, а не за ову или ону партију и ако, господо, ми наиђемо у раду и суда и одбора на тај пут т.ј. да се не очувају увек општи интереси изнад посебних, онда ћемо ми бити нови љути противници. У противном случају ми ћемо бити одани сарадници. Има један недуг, господо, о коме се мора да каже овде, на овом месту, реч и, може бити, неком може изгледати то неупутно и не на своме месту, али један недуг, господо, који страховито притискује наше друштво. Он је господо последица тешких ратних прилика и он је заплавио не само људе у нашој земљи него је заплавио људе и по другим државама. То је, господо, један страхан недуг — недуг корупције. Ми се надамо да ћете нам веровати, и време нам од ове три године даје и права да се надамо, да корупција неће наћи ни један кутак у нашој Отаџбини. Ја сам био сарадник с данашњим г. председником и ја сам уверен у његову честитост и ако га ми будемо помагали, искрено помагали, ја сам уверен, да корупцији неће бити места у овом дому.

Господо, то су само две кратке напомене, које сам ја имао да дам у име својих другова и ако се о тим напоменама буде водило рачуна, ја сам уверен, да ћемо ми заједнички добро и корисно радити. Али ако се о томе не буде водило рачуна, ако се буду лични интереси па, допустите, господо, и партијски, истицали изнад општих, онда ћемо ми, господо, таквим пословима бити најодлучнији противници и борићемо се да Београд увек буде варош или град Београђана а никад ове или оне партије“.

После овога дао је изјаву представник комунистичке групе одборник Милан Гројић :

„Молим Вас, господо, у име одборничке групе независне радничке партије дозволите ми да поводом изјаве г. председника дам једну кратку декларацију.

Ми смо изабрани као представници Независне Радничке Партије Југославије да у општинском одбору штитимо интересе радника и сиромашних грађана, који су нас овамо послали. Штитићи те интересе већине, ми ћемо најбоље радити на културном, привредном, здравственом и духовном уздизању ове вароши.

Али још сад морамо учинити ове констатације: Изборни резултат није израз стварног расположења огромне већине становника ове вароши. И ако је уставом признато опште право гласа, овога права лишен је огроман број радника и сиромашних грађана. Они, који су до сада држали општинску управу у својим рукама, газећи закон, избацили су из бирачког списка и нису хтели увести више хиљада радника и сиромашних грађана. Али сем овога фалсификата воље грађана, притисак, застрашивање, корупција и крађа гласова од стране крупних капиталистичких партија ни овога пута нису изостали. (гласови: није истина!). То је истина, господо, и оставите то револтирање за сутра. А ко овако ради и добије општинску управу, тај не доказује, да је инспириран каквим добрим намерама за будући рад у општини или не даје никакве гаранције да ће од његовога рада имати какве користи сиромашни грађани и истински напредак ове вароши.

Досадашњи рад свих буржоаских партија у општини није ни из далека одговарао интересима и потребама огромне већине становништва, коју сачињавају радници и сиромашни грађани. Поли-

тика, која се до сада водила у општини, а која ће се и у будуће водити, има чисто класни карактер. Увек у рукама капиталистичких партија, општинска је управа стално сваљивала све финансијске терете на раднике и сиромашне грађане, заводeћи свирепе посредне порезе, који све више поскупљују живот, чине га све тежим, несносним за радне масе, док се трошење прихода, добивених на најнеправеднији начин, врши најнерационалније. Ни у питању добрих здравствених услова, ни у питању исхране и снабдевања и јетвинијег живота, ни у питању станова, ни у питању добре социјалне политике општина до сада није урадила ништа доброга, бар за нас раднике и сиромашни део грађанства.

Овом приликом морамо констатовати да режим до сада није хтео да омогући једновремено извршавање општинских избора у другим областима Југославије, да се намерно не доноси један закон о општинама за целу земљу, већ да у осталим општинама управљају државни комесари и полицијски кметови, противно жељи и интересима радног народа, ништећи тако потпуно општинску самоуправу. Овај режим продужава само своју реакционарну политику, од које данас пати не само радничка класа већ и остали слојеви радног народа вароши и села. Тако стање нарочито је омогућено и злогласним законом о заштити државе, непознатом у целом свету са своје реакционарности. И са овога места ми најенергичније протестујемо против те сурове класне владавине.

Протестујући против начина, на који су вршени и ови избори и начина управљања општинском и захтевајући анкету, која би утврдила какво је сада стање у општини, и по нашем уверењу у досадашњем раду у општини има доста неправилности и неисправности, ми изјављујемо да ни у садашњу општинску управу немамо поверења и да на њу гледамо само као на један од органа капиталистичке владавине и стога ћемо, као представници радничке класе, сав њен рад подврћи најоштријој критици, водећи рачуна о свима потребама радничке класе и сиромашног света. На тај начин ми се надамо, да ћемо најбоље задовољити потребе радника и других сиромашних грађана и учинити да се ова варош истински културно здравствено, привредно и социјално подигне“.

Социјалистички одборник Таса Милојевић дао је следећу изјаву :

„Господо, ја овога пута не могу дати изјаву у име некакве групе, јер сам једини представник социјалистичке партије у овом општинском одбору. На жалост, наша партија овога пута није успела да око свога програма прикупи већи број гласача, те је, после ових изборних резултата, спала на мањи број одборника него што је до сада имала. То, свакојачко, није кривица саме партије, већ је много више кривица реакционарног закона о општинама, који је укинуо пропорцију и који не допушта да свака партија буде представљена по оној снази, колико има представника у грађанству и међу бирачима. Ја, дакле, због тога не могу дати изјаву у име некакве групе, али дајем изјаву у име своје, као представник радничке партије.

Ову општинску управу у свима њеним предлозима, који би били у интересу радничке класе и сиромашног грађанства, које се окупиле око социјалистичке партије, помагаћу, у колико њени предлози буду били у интересу радничке класе.

Али познавајући историју и људе и партију, која је данас добила већину, ја не верујем да ће њени предлози ићи у корист сиромашног становништва радничке класе Београда. И до сад, једним добрим делом општинска управа била је у рукама партије, која је данас добила већину и ми радом те управе нимало нисмо били задовољни и за тај би рад могли рећи, да није одгова-

рао интересима пролетаријата и сиромашног грађанства, и због тога не верујем да ће с те стране потицати предлози и реформе, које би ишле у корист радничке класе и сиромашног становништва.

Ја са своје стране слабачким силама стараћу се, да те интересе заштитимо, и ако бих добио потпору од осталих група и општинске управе, ја бих био у том случају потпуно задовољан, без икакве партијске суревњивости, што је тај предлог помаган с друге стране.

То је моја изјава“.

Последњу изјаву дао је представник одборничке групе Радикалне Странке Шемајо де Мајо. Иста гласи :

„Господо одборници! Изабрани поверењем великог дела београдских бирача, каквим ниједна општинска управа до данас није била почаствована, одборници који припадају групи Народне Радикалне Странке, у чије име говорим, свесни су тешке одговорности, коју им ово велико поверење налаже.“

Кад је Радикална Странка одлучила да у Београду изађе пред своје бираче са чисто хомогеном листом, она је, у првом реду, била руковођена тежњом, да Београду помогне и да општинској управи да једну такву личност и такав састав, који ће моћи дати довољно гаранције за правилно вођење општинских послова.

Свесни и те одговорности, свесни и тога нашег положаја, ми ћемо, господо, одговорити ове великом поверењу, које су нам Београђани указали, тиме, што ћемо се свесрдно залагати и уложити све своје снаге да одговоримо тој дужности. На тај начин савесним и преданим радом ми ћемо помагати општинску управу у целокупном раду на добру и напредку Београда.“

После овог закључена је одборска седница.

Извештај о раду

Техничких одељења управе трамваја и осветлења од 10-8-1926. до 1-ХI-1928, год.

Радови Трамвајског Одељења продужени су исто тако интензивно као и у 1927. год. и у 1928. год израђено је:

- 1) Леви колосек у ул Краља Милана од Краља Милутина до Славије као и пруга на Славији и у Београдској ул. Укупно 856 мет.
  - 2) Колосек у Кн. Милетиној ул. на слоју асфалта од кафане Сунце до Кланице. Укупно 1140 метра.
  - 3) Колосек у Кн. Милетиној ул. од Цетињске до Видинске ул.
  - 4) Колосек у Битољској ул. на слоју асфалта Укупно 575 мет.
  5. Измена колосека у Поенкаревој ул. Укупно 318 мет.
  - 6) Замена шине у Ратарској и Видинској ул. Укупно 1240 мет.
  - 7) Дупли колосек и Александровој ул. од Београдске до Гробљанске. Укупно 940 метра.
  - 8) Дупли колосек у Гробљанској од Краља Александра до Ратарске и један колосек кроз целу Гробљанску. Укупно 1250 мет.
  - 9) Дупли колосек у Карађорђевој од Жељезн. Станице до Београдске Задруге. Укупно 870 мет.
  - 10) Колосек: Нови Ђерам—Цветкова Механа 600 мет.
  - 11) Дупли колосек у Призренској ул. 200 мет.
  - 12) Преправка дуплог колосека у Краља Милана ул. од Лондона до Теразија 932 мет.
- Поред овога приступило се заваривању (швајцовању) шина помоћу алуминотермита, чиме се трајање шина на једном саствнку продуживала за 10—15 година.

Предњим излагањем образложени су и објашњени сви технички радови у Управи, а из бројева које следују може се видети обим и количина радова појединих одељења.

1) Електро техничко Одељење.

а) Одсек Централне: извршена монтажа електричног дела турбине, монтажа Дунавске пумпе, обновљано целокупно електрично осветљење. У Централни упоредо са радовима у Машинској Сали рађено на електро техничком делу машина и разводних постројења.

Одсек електро тех. радионице преуређен вршио је у 1928. год. потпуну оправку свих трамвајских моторних кола, те је у 1928 год. оправно 29. ком. мотора, 100 ком. магнета за њих колекторе и разне друге оправке и трансформатора.

Дато нових кућевних веза 12500 комада, подигнуто 16 км. ваздушне линије високог напона; 10 ком. кабловске линије високог напона; 17 км. подземне мреже ниског напона; 110 км. ваздушне линије ниског напона; монтирано 19 ком. разводних и трансформаторских подстаница високог напона зиданих од бетона; 19 ком. истих од дрвета; 31 ком. истих у подземним бетонским шахтовима; 11 ком. подстаница у зградама. Укупно 80 подстаница.

Убачено је нозих трансформатора у укупној снази 2500 Кв.

Постављено дрвених и гвоздених стубова 2140 комада. Постављено обичних уличних лампи 1472 комада. Постављено уличних арматура 600 комада.

Нормализован је напон у реону Господарске Механе на 6000/380/220.

Одржавање мреже износи суму од динара 2,750.000.—, а укупна сума свега износи дин. 18,970.000.—

Осим ових радова, одсек за одржавање и изградњу трамвајске мреже израдио је 20 километара трамвајске ваздушне линије.

Набавка струјомера износила је 3,500.000.— динара. Набавка каблова износила је 4,000.000.—

2) Машинско Одељење.

Монтирана три котла систем Бабкок по 390 м², монитран и озидан један економјајзер 620 м. и загревне површине, реконструисана два котла система Стајмилер, довршено и пуштено у рад постројења за аутоматско ложење угљем, назидан димњак 85 мет. висине, озидан канал за топле гасове, канал за одвод воде 80 м³ на мину, демонтиран стари и монтиран нови кров над машинском двораном, дозидане машинске дворана и ложионица, монтирача дизалица од 35 тона, постављена нова центрифугална црпка за воду од 50 м³ воде на минут., постављен један вод цеви за воду од 600 мм. пречника у дуж. 1000 мет. демонтиране две старе парне машине и монтирана нова турбина од 5100/8000 кв.

У радионици пуштена у рад нова ковачница и реконструисана цела радионица тако да је у њој 1927. год израђено 4.800 предмета у 1928. год. израђено 5.400 предмета.

У депоу поред одржавања кола, префарбан цео возни парк и извршена генерална оправка 94. ком. моторних трамвајских кола.

Укупна вредност свих горе наведених радова без турбине износи 44,000.00.— дин.

Набавка турбине износи дин. 5,500.000.—; 70 ком. трамвај. кола набављено је за 22,000.000.— дин., а 8 нових аутобуса за дин. 2,600.000.—

3. Трамвајско одељење

Потпуно нових пруга израђено је 6.950 мет. колосека замењено и израђено поново са потпуно новим шинама и новом подлогом 13.080 км. колосека. Укупно је дакле израђено и обновљено пруга 20.03 км. т. ј. 40.060 м. шина, тако да данас има укупно 48,45 км. колосека у Београду,

Зашвајсовано је 225 ком. саставака на дуж. од 7.800 мет. шина. Укупна вредност свих радова у 1926, 1927 и 1928. г. износи 8,982.000.— динара.

Целокупна набавка 45.000 мет. шина износи око 12,000.000.—

По пријему нових кола у јануару месецу 1928. год. ради се просечно са 60 комада моторних кола и 40 ком. криколица дневно. Приходи трамвајски износе просечно око 150.000.— дин. дневно.

У 1926. год. превезено је укупно 29,177.444 путника са приходом од 46,067.471.— дин.; у 1927. год. укупно 30,063.216 путника са приходом од дин. 46,188.887.—; у 1928. год. до краја новембра превезено је 32,886.383 путника са приходом од 49,736.763.— динара.

Према свему горе изложеном укупна сума инвестиција Централне, мрежи и трамваја износи око 125,000.000.— динара. Од ове суме највећи део већ је исплаћен тако да ће на име исплате у 1930. год. за ове набавке и радове остати још 5,000.000.— а сав тај инвестирани капитал већ се од дуже временом искоришћује.

Ови горе наведени радови у целој Управи Т. и О. диктирани у првом реду да се централа и саобраћај оспособе да у свему одговоре потребама Београда, затим диктираним редовима Општине о уређењу Београда, морали су бити изведени а извели су се са крајним циљем, да се побољшањем рентабилности рада Централне олакша грађанство. Резултати свих ових радова виде се на трамвајима по приходима и броју превезених путника а у Централни ти резултати израђени у следећим бројевима показују велике уштеде, настале услед економичнијег рада.

Ево тих резултата у бројевима :

У 1927. год. при производњи од 17,000.000 кв. час. стајао је угља за 1 кв. час. дин. 1,07, док је у 1928. год. стајао дин. 0,74. Постигнута уштеда по кв. часу је 0,33 дин.

Како ће се производња у 1928. год. бити око 23,500.000.— кв. ч., а како је за сваки кв час. уштеђено по 0,33 то целокупна уштеда само у угљу износи у 1928. год. 7,755.000.— према потрошњи угља која би била да нису извршени нови радови и да се није водила најстрожија контрола што економичнијег рада на котловима и парни машинама да би губитци били што мањи.

Када се свему овоме дода и уштеда која ће настати услед мањих губитака у мрежи и због постављања струјомера паушалним претплатницима, јасно је да је ова уштеда омогућила смањење тарифе за осветљење и моторну снагу чиме се помаже у првом реду равнијање ситне индустрије у Београду, затим омогућава грађанима Београда употребу струје у највећим количинама.

Наведена уштеда, сигурност производње ел. енергије као и сигурност њеног развода, могућност да саобраћа највећи број трамваја и снижа тарифе за осветљење то су резултати двогодишњег рада Управе Трамваја и Осветљења.

Стање у коме се данас налазе Централне, Мрежа и Трамваји ово је:

Централа

Централа располаже укупном снагом од 12100 киловата од које је 11450 киловата наизменичне струја. Према Ложионици која има 3100 м² загревне површине може се са нормалним оптерећењем каблова радити са 11000 киловата, а у случају преоптерећења и свих 12000 киловата. Највеће дневно оптерећење Централне износи данас 6500 киловата, има дакле на располагању још 4500 киловата као резерва нормалном раду.

Један од најважнијих услова за правилан рад Централне то је имати довољно резерве да у случају квара на некој машини рад не буде прекидан.

Пошто се више не ограничава рад мотора приватним претплатницима као што се ранијих година морало чинити, оптерећење Централне по-

стало је равномерно т. ј. дијаграм оптерећења је равномернији него прошле године, чему је узрок повећана производња преко дана а то је настало услед довољне снаге те је потрошња струје нарочито за моторе већа. Овоме је припомогло још и смањење тарифе пошто се од тог доба запажа велики прираст у прикључцима мотора.

Укупна дневна производња у киловат часовима, појачана је за 30—35%, јер док смо на пр. на дан 3. децембра 1917. год. имали произведених 65.580 к. ч., докле је на дан 3. децембра 1928. год. произведено 85.823 к. ч.

Правилник

О издавању бесплатних и повлашћених трамвајских карата :

1. Бесплатне трамвајске карте издаће се: а) Председнику и Подпредседнику Општине, кметовима и одборницима, Директору Техничке Управе О. Г. Б. и Управницима Електричне Централне.

б) Службеници појединих Одељења Општине и Електричне Централне када су у униформи, могу се возити бесплатно и то на предњој платформи моторних или задњих кола као и до сада. Жандарми у униформи могу се возити бесплатно на предњој платформи и то највише три особе у једним колима. Сваки преко тога броја мора платити карту и онда не може стајати на платформи.

2. Повлашћене трамвајске карте од 60.— динара и 30.— у другим колима могу имати :

а) Све остало особље Општине и Управе Трамваја и Осветљења, за дневничаре узимаче се у обзир они чија прихода службе захтева посао у вароши.

б) Сви остали коју су по Правилнику АБр. 522/28 имали бесплатне карте, у истом броју и то: Редакције листова који излазе бар једанпут недељно од 1-3 карте, а за дневне листове од 2—5, чиновници Министарства Унутрашњих Дела, који су до сада имали бесплатне карте. Овде се не рачунају агенти и полицијски чиновници који су предвиђени тачком 8. овог Правила.

3. Бачке карте и даље остаје по цени од 30—135 динара месечно за четири вожње и то: Калемегдан — Савинац динара 90.— Калемегдан — Гробље данара 90.— Калемегдан — Кафана „Жагубица“ динара 67.50. Душанова — Славија динара 135.— Душанова — Такалиште динара 54.— Споменик — Топчидер динара 135. Споменик — Сењак динара 60.— Споменик — Цветкова Механа динара 90.— Позориште — Кланица динара 60.— Славија — Вождовац динара 90.—

4. Свако Одељење Општине или надлежство које хоће да има повлашћене трамвајске карте за своје особље мора се обратити актом Управи Трамваја и Осветљења, а карта ће се издати када Управни Одбор одобри.

5. Евиденција о свима картама водиће се у Управи Трамваја и Осветљења а свако одељење које буде имало повлашћене карте за своје особље дужно је оваку промену одмах пријавити Управи Трамваја и Осветљења, које ће по тим пријавама даље поступити по надлежности.

Бесплатне и повлашћене трамвајске карте потписују Председник Општине или његов заменик и Управник Техничке Управе Трамваја и Осветљења.

6. У нарочито хитним случајевима када престоницу посете групе странаца

и смишљеним пословима општинским, укажемо своју искрену и пуну помоћ. Ми ћемо се, господо, трудити да, доследно идеји, која нас је била скупила пред ове изборе, останемо доследни и до краја свога рада у општинском одбору. Ми ћемо се трудити и надам се да ћемо и успети да увек, али увек, господо, истакнемо опште интересе изнад посебних, па били они лични или били партијски. Ми сматрамо да је рад у општини рад за све нас, а не за ову или ону партију и ако, господо, ми наиђемо у раду и суда и одбора на тај пут т.ј. да се не очувају увек општи интереси изнад посебних, онда ћемо ми бити нови љути противници. У противном случају ми ћемо бити одани сарадници. Има један недуг, господо, о коме се мора да каже овде, на овом месту, реч и, може бити, неком може изгледати то неупутно и не на своме месту, али један недуг, господо, који страховито притискује наше друштво. Он је господо последица тешких ратних прилика и он је заплавио не само људе у нашој земљи него је заплавио људе и по другим државама. То је, господо, један страхан недуг — недуг корупције. Ми се надамо да ћете нам веровати, и време нам од ове три године даје и права да се надамо, да корупција неће наћи ни један кутак у нашој Отаџбини. Ја сам био сарадник с данашњим г. председником и ја сам уверен у његову честитост и ако га ми будемо помагали, искрено помагали, ја сам уверен, да корупцији неће бити места у овом дому.

Господо, то су само две кратке напомене, које сам ја имао да дам у име својих другова и ако се о тим напоменама буде водило рачуна, ја сам уверен, да ћемо ми заједнички добро и корисно радити. Али ако се о томе не буде водило рачуна, ако се буду лични интереси па, допустите, господо, и партијски, истицали изнад општих, онда ћемо ми, господо, таквим пословима бити најодлучнији противници и борићемо се да Београд увек буде варош или град Београђана а никад ове или оне партије“.

После овога дао је изјаву представник комунистичке групе одборник Милан Гројић :

„Молим Вас, господо, у име одборничке групе независне радничке партије дозволите ми да поводом изјаве г. председника дам једну кратку декларацију.

Ми смо изабрани као представници Независне Радничке Партије Југославије да у општинском одбору штитимо интересе радника и сиромашних грађана, који су нас овамо послали Штитићи те интересе већине, ми ћемо најбоље радити на културном, привредном, здравственом и духовном уздизању ове вароши.

Али још сад морамо учинити ове констатације:

Изборни резултат није израз стварног расположења огромне већине становника ове вароши. И ако је уставом признато опште право гласа, овога права лишен је огроман број радника и сиромашних грађана. Они, који су до сада држали општинску управу у својим рукама, газећи закон, избацили су из бирачког списка и нису хтели увести више хиљада радника и сиромашних грађана. Али сем овога фалсификата воље грађана, притисак, застрашивање, корупција и крађа гласова од стране крупних капиталистичких партија ни овога пута нису изостали. (гласови: није истина!). То је истина, господо, и оставите то револтирање за сутра. А ко овако ради и добије општинску управу, тај не доказује, да је инспирисан каквим добрим намерама за будући рад у општини или не даје никакве гаранције да ће од његовога рада имати какве користи сиромашни грађани и истински напредак ове вароши.

Досадашњи рад свих буржоаских партија у општини није ни из далека одговарао интересима и потребама огромне већине становништва, коју сачињавају радници и сиромашни грађани. Поли-

тика, која се до сада водила у општини, а која ће се и у будуће водити, има чисто класни карактер. Увек у рукама капиталистичких партија, општинска је управа стално сваљивала све финансијске терете на раднике и сиромашне грађане, заводећи свирепе посредне порезе, који све више поскупљују живот, чине га све тежим, несносним за радне масе, док се трошење прихода, добивених на најнеправеднији начин, врши најнерационалније. Ни у питању добрих здравствених услова, ни у питању исхране и снабдевања и јетвинијег живота, ни у питању станова, ни у питању добре социјалне политике општина до сада није урадила ништа доброга, бар за нас раднике и сиромашни део грађанства.

Овом приликом морамо констатовати да режим до сада није хтео да омогући једновремено извршавање општинских избора у другим областима Југославије, да се намерно не доноси један закон о општинама за целу земљу, већ да у осталим општинама управљају државни комесари и полицијски кметови, противно жељи и интересима радног народа, ништећи тако потпуно општинску самоуправу. Овај режим продужава само своју реакционарну политику, од које данас пати не само радничка класа већ и остали слојеви радног народа вароши и села. Тако стање нарочито је омогућено и злогласним законом о заштити државе, непознатом у целом свету са своје реакционарности. И са овога места ми најенергичније протестујемо против те сурове класне владавине.

Протестујући против начина, на који су вршени и ови избори и начина управљања општинском и захтевајући анкету, која би утврдила какво је сада стање у општини, и по нашем уверењу у досадашњем раду у општини има доста неправилности и неисправности, ми изјављујемо да ни у садашњу општинску управу немамо поверења и да на њу гледамо само као на један од органа капиталистичке владавине и стога ћемо, као представници радничке класе, сав њен рад подврћи најоштријој критици, водећи рачуна о свима потребама радничке класе и сиромашног света. На тај начин ми се надамо, да ћемо најбоље задовољити потребе радника и других сиромашних грађана и учинити да се ова варош истински културно здравствено, привредно и социјално подигне“.

Социјалистички одборник Таса Милојевић дао је следећу изјаву :

„Господо, ја овога пута не могу дати изјаву у име некакве групе, јер сам једини представник социјалистичке партије у овом општинском одбору. На жалост, наша партија овога пута није успела да око свога програма прикупи већи број гласача, те је, после ових изборних резултата, спала на мањи број одборника него што је до сада имала. То, свакојак, није кривица саме партије, већ је много више кривица реакционарног закона о општинама, који је укинуо пропорцију и који не допушта да свака партија буде представљена по оној снази, колико има представника у грађанству и међу бирачима. Ја, дакле, због тога не могу дати изјаву у име некакве групе, али дајем изјаву у име своје, као представник радничке партије.

Ову општинску управу у свима њеним предлозима, који би били у интересу радничке класе и сиромашног грађанства, које се окупиле око социјалистичке партије, помагаћу, у колико њени предлози буду били у интересу радничке класе.

Али познавајући историју и људе и партију, која је данас добила већину, ја не верујем да ће њени предлози ићи у корист сиромашног становништва радничке класе Београда. И до сад, једним добрим делом општинска управа била је у рукама партије, која је данас добила већину и ми радом те управе нимало нисмо били задовољни и за тај би рад могли рећи, да није одгова-

рао интересима пролетаријата и сиромашног грађанства, и због тога не верујем да ће с те стране потицати предлози и реформе, које би ишле у корист радничке класе и сиромашног становништва.

Ја са своје стране слабачким силама стараћу се, да те интересе заштитимо, и ако бих добио потпору од осталих група и општинске управе, ја бих био у том случају потпуно задовољан, без икакве партијске суревњивости, што је тај предлог помаган с друге стране.

То је моја изјава“.

Последњу изјаву дао је представник одборничке групе Радикалне Странке Шемајо де Мајо. Иста гласи :

„Господо одборници! Изабрани поверењем великог дела београдских бирача, каквим ниједна општинска управа до данас није била почаствована, одборници који припадају групи Народне Радикалне Странке, у чије име говорим, свесни су тешке одговорности, коју им ово велико поверење налаже.

Кад је Радикална Странка одлучила да у Београду изађе пред своје бираче са чисто хомогеном листом, она је, у првом реду, била руковођена тежњом, да Београду помогне и да општинској управи да једну такву личност и такав састав, који ће моћи дати довољно гаранције за правилно вођење општинских послова.

Свесни и те одговорности, свесни и тога нашег положаја, ми ћемо, господо, одговорити овоме великом поверењу, које су нам Београђани указали, тиме, што ћемо се свесрдно залагати и уложити све своје снаге да одговоримо тој дужности. На тај начин савесним и преданим радом ми ћемо помагати општинску управу у целокупном раду на добру и напредку Београда.“

После овог закључена је одборска седница.

Извештај о раду

Техничких одељења управе трамваја и осветлења од 10-8-1926. до 1-ХI-1928, год.

Радови Трамвајског Одељења продужени су исто тако интензивно као и у 1927. год. и у 1928. год израђено је:

- 1) Леви колосек у ул Краља Милана од Краља Милутина до Славије као и пруга на Славији и у Београдској ул. Укупно 856 мет.
  - 2) Колосек у Кн. Милетиној ул. на слоју асфалта од кафане Сунце до Кланице. Укупно 1140 метра.
  - 3) Колосек у Кн. Милетиној ул. од Цетињске до Видинске ул.
  - 4) Колосек у Битољској ул. на слоју асфалта Укупно 575 мет.
  5. Измена колосека у Поенкаревој ул. Укупно 318 мет.
  - 6) Замена шине у Ратарској и Видинској ул. Укупно 1240 мет.
  - 7) Дупли колосек и Александровој ул. од Београдске до Гробљанске. Укупно 940 метра.
  - 8) Дупли колосек у Гробљанској од Краља Александра до Ратарске и један колосек кроз целу Гробљанску. Укупно 1250 мет.
  - 9) Дупли колосек у Карађорђевој од Жељезн. Станице до Београдске Задруге. Укупно 870 мет.
  - 10) Колосек: Нови Ђерам—Цветкова Механа 600 мет.
  - 11) Дупли колосек у Призренској ул. 200 мет.
  - 12) Преправка дуплог колосека у Краља Милана ул. од Лондона до Теразија 932 мет.
- Поред овога приступило се заваривању (швајсованању) шина помоћу алуминотермита, чиме се трајање шина на једном саствнку продуживала за 10—15 година.

Предњим излагањем образложени су и објашњени сви технички радови у Управи, а из бројева које следују може се видети обим и количина радова појединих одељења.

1) Електро техничко Одељење.

а) Одсек Централне: извршена монтажа електричног дела турбине, монтажа Дунавске пумпе, обновљано целокупно електрично осветљење. У Централни упоредо са радовима у Машинској Сали рађено на електро техничком делу машина и разводних постројења.

Одсек електро тех. радионице преуређен вршио је у 1928. год. потпуно оправку свих трамвајских моторних кола, те је у 1928. год. оправко 29. ком. мотора, 100 ком. магнета за њих колекторе и разне друге оправке и трансформатора.

Дато нових кућевних веза 12500 комада, подигнуто 16 км. ваздушне линије високог напона; 10 ком. кабловске линије високог напона; 17 км. подземне мреже ниског напона; 110 км. ваздушне линије ниског напона; монтирано 19 ком. разводних и трансформаторских подстанци високог напона зиданих од бетона; 19 ком. истих од дрвета; 31 ком. истих у подземним бетонским шахтовима; 11 ком. подстанци у зградама. Укупно 80 подстанци.

Убачено је нозих трансформатора у укупној снази 2500 Кв.

Постављено дрвених и гвоздених стубова 2140 комада. Постављено обичних уличних лампи 1472 комада. Постављено уличних арматура 600 комада.

Нормализован је напон у реону Господарске Механе на 6000/380/220.

Одржавање мреже износи суму од динара 2,750.000.—, а укупна сума свега износи дин. 18,970.000.—

Осим ових радова, одсек за одржавање и изградњу трамвајске мреже израдио је 20 километара трамвајске ваздушне линије.

Набавка струјомера износила је 3,500.000.— динара. Набавка каблова износила је 4,000.000.—

2) Машинско Одељење.

Монтирана три котла систем Бабкок по 390 м², монитран и озидан један економизер 620 м. и загревне површине, реконструисана два котла система Стајмилер, довршено и пуштено у рад постројења за аутоматско ложење угљем, назидан димњак 85 мет. висине, озидан канал за топле гасове, канал за одвод воде 80 м³ на минут, демонтиран стари и монтиран нови кров над машинском двораном, дозидане машинске дворана и ложионица, монтирача дизалица од 35 тона, постављена нова центрифугална црпка за воду од 50 м³ воде на минут, постављен један вод цеви за воду од 600 мм. пречника у дуж. 1000 мет. демонтиране две старе парне машине и монтирана нова турбина од 5100/8000 кв.

У радионици пуштена у рад нова ковачница и реконструисана цела радионица тако да је у њој 1927. год израђено 4.800 предмета у 1928. год. израђено 5.400 предмета.

У депоу поред одржавања кола, префарбан цео возни парк и извршена генерална оправка 94. ком. моторних трамвајских кола.

Укупна вредност свих горе наведених радова без турбине износи 44,000.00.— дин.

Набавка турбине износи дин. 5,500.000.—; 70 ком. трамвај. кола набављено је за 22,000.000.— дин., а 8 нових аутобуса за дин. 2,600.000.—

3. Трамвајско одељење

Потпуно нових пруга израђено је 6,950 мет. колосека замењено и израђено поново са потпуно новим шинама и новом подлогом 13,080 км. колосека. Укупно је дакле израђено и обновљено пруга 20,03 км. т. ј. 40,060 м. шина, тако да данас има укупно 48,45 км. колосека у Београду,

Зашвајсовано је 225 ком. саставака на дуж. од 7.800 мет. шина. Укупна вредност свих радова у 1926, 1927 и 1928. г. износи 8,982.000.— динара.

Целокупна набавка 45,000 мет. шина износи око 12,000.000.—

По пријему нових кола у јануару месецу 1928. год. ради се просечно са 60 комада моторних кола и 40 ком. криколица дневно. Приходи трамвајски износе просечно око 150.000.— дин. дневно.

У 1926. год. превезено је укупно 29,177.444 путника са приходом од 46,067.471.— дин.; у 1927. год. укупно 30,063.216 путника са приходом од дин. 46,188.887.—; у 1928. год. до краја новембра превезено је 32,886.383 путника са приходом од 49,736.763.— динара.

Према свему горе изложеном укупна сума инвестиција Централне, мрежи и трамваја износи око 125,000.000.— динара. Од ове суме највећи део већ је исплаћен тако да ће на име исплате у 1930. год. за ове набавке и радове остати још 5,000.000.— а сав тај инвестирани капитал већ се од дуже временом искоришћује.

Ови горе наведени радови у целој Управи Т. и О. диктирани у првом реду да се централа и саобраћај оспособе да у свему одговоре потребама Београда, затим диктираним редовима Општине о уређењу Београда, морали су бити изведени а извели су се са крајним циљем, да се побољшањем рентабилности рада Централне олакша грађанство. Резултати свих ових радова виде се на трамвајима по приходима и броју превезених путника а у Централни ти резултати израђени у следећим бројевима показују велике уштеде, настале услед економичнијег рада.

Ево тих резултата у бројевима:

У 1927. год. при производњи од 17,000.000 кв. час. стајао је угља за 1 кв. час. дин. 1,07, док је у 1928. год. стајао дин. 0,74. Постигнута уштеда по кв. часу је 0,33 дин.

Како ће се производња у 1928. год. бити око 23,500.000.— кв. ч., а како је за сваки кв. час. уштеђено по 0,33 то целокупна уштеда само у угљу износи у 1928. год. 7,755.000.— према потрошњи угља која би била да нису извршени нови радови и да се није водила најстрожија контрола што економичнијег рада на котловима и парни машинама да би губитци били што мањи.

Када се свему овоме дода и уштеда која ће настати услед мањих губитака у мрежи и због постављања струјомера паушалним претплатницима, јасно је да је ова уштеда омогућила смањење тарифе за осветљење и моторну снагу чиме се помаже у првом реду равнијање ситне индустрије у Београду, затим омогућава грађанима Београда употребу струје у највећим количинама.

Наведена уштеда, сигурност производње ел. енергије као и сигурност њеног развода, могућност да саобраћа највећи број трамваја и снижа тарифе за осветљење то су резултати двогодишњег рада Управе Трамваја и Осветљења.

Стање у коме се данас налазе Централна, Мрежа и Трамваји ово је:

Централа

Централа располаже укупном снагом од 12100 киловата од које је 11450 киловата наизменичне струја. Према Ложионици која има 3100 м² загревне површине може се са нормалним оптерећењем каблова радити са 11000 киловата, а у случају преоптерећења и свих 12000 киловата. Највеће дневно оптерећење Централне износи данас 6500 киловата, има дакле на располагању још 4500 киловата као резерва нормалном раду.

Један од најважнијих услова за правилан рад Централне то је имати довољно резерве да у случају квара на некој машини рад не буде прекидан.

Пошто се више не ограничава рад мотора приватним претплатницима као што се ранијих година морало чинити, оптерећење Централне по-

стало је равномерно т. ј. дијаграм оптерећења је равномернији него прошле године, чему је узрок повећана производња преко дана а то је настало услед довољне снаге те је потрошња струје нарочито за моторе већа. Овоме је припомогло још и смањење тарифе пошто се од тог доба запажа велики прираст у прикључцима мотора.

Укупна дневна производња у киловат часовима, појачана је за 30—35%, јер док смо на пр. на дан 3. децембра 1917. год. имали произведених 65.580 к. ч., докле је на дан 3. децембра 1928. год. произведено 85.823 к. ч.

Правилник

О издавању бесплатних и повлашћених трамвајских карата:

1. Бесплатне трамвајске карте издаће се: а) Председнику и Подпредседнику Општине, кметовима и одборницима, Директору Техничке Управе О. Г. Б. и Управницима Електричне Централне.

б) Службеници појединих Одељења Општине и Електричне Централне када су у униформи, могу се возити бесплатно и то на предњој платформи моторних или задњих кола као и до сада. Жандарми у униформи могу се возити бесплатно на предњој платформи и то највише три особе у једним колима. Сваки преко тога броја мора платити карту и онда не може стајати на платформи.

2. Повлашћене трамвајске карте од 60.— динара и 30.— у другим колима могу имати:

а) Све остало особље Општине и Управе Трамваја и Осветљења, за дневничаре узимаче се у обзир они чија прихода службене захтева посао у вароши.

б) Сви остали коју су по Правилнику Абр. 522/28 имали бесплатне карте, у истом броју и то: Редакције листова који излазе бар једанпут недељно од 1-3 карте, а за дневне листове од 2—5, чиновници Министарства Унутрашњих Дела, који су до сада имали бесплатне карте. Овде се не рачунају агенти и полицијски чиновници који су предвиђени тачком 8. овог Правила.

3. Бачке карте и даље остаје по цени од 30—135 динара месечно за четири вожње и то: Калемегдан — Савинац динара 90.— Калемегдан — Гробље динара 90.— Калемегдан — Кафана „Жагубица“ динара 67.50. Душанова — Славија динара 135.— Душанова — Такалиште динара 54.— Споменик — Топчидер динара 135. Споменик — Сењак динара 60.— Споменик — Цветкова Механа динара 90.— Позориште — Кланаца динара 60.— Славија — Вождовац динара 90.—

4. Свако Одељење Општине или надлештво које хоће да има повлашћене трамвајске карте за своје особље мора се обратити актом Управи Трамваја и Осветљења, а карта ће се издати када Управни Одбор одобри.

5. Евиденција о свима картама водиће се у Управи Трамваја и Осветљења а свако одељење које буде имало повлашћене карте за своје особље дужно је оваку промену одмах пријавити Управи Трамваја и Осветљења, које ће по тим пријавама даље поступити по надлежности.

Бесплатне и повлашћене трамвајске карте потписују Председник Општине или његов заменик и Управник Техничке Управе Трамваја и Осветљења.

6. У нарочито хитним случајевима када престоницу посете групе странаца

издавање се по одобрењу Суда нарочите привремене бесплатне трамвајске карте.

7. Они који покажу да примају инвалидску помоћ, према списку Инвалидског Удружења а грађани су Општине Београдске, могу добити сталне повлашћене трамвајске карте по цени као и Општинско особље. Тако исто и поштански и телеграфски разносачи, позивари Првостепеног, Варошког, и Трговачког Суда, као и Пореског Одељења, могу добити повлашћене карте, ако су исти униформисани могу се као и службеници Општински возити на платформи.

8. Жандармеријски официри, полицијски чиновници и агенти, који покажу своје легитимације, сматрају се као и службеници из чл. 1, б. с тим, да се могу возити у унутрашњости кола.

Овај Правилник примљен је на седници од 4-1-1929. год. Управног Одбора Управе Трамваја и Осветљења и на седници Суда Општине Града Београда од 11-1-1929. год, као и на едници Одбора од 11-1-1929. год.

Из Судског Одељења

— Кривични Одсек Судског Одељења надлежан је за доношење пресуда по т. 1. §. 327. Казненог Закона. —

Саопштава: **Д-р Драгић М. Јоксимовић**

Димитрије (Мита) Димитријевић, кочијаш из Београда, са станом у Млавској улици, кварта Палилулског, достављен је Кривичном Одсеку Судског Одељења рефератима АБр. 34.440 од 29. септембра 1928. и СБр. 36.123 од 12. октобра 1928. г. да је бесправно подигао три собе у дворишту своје куће у Сомборској улици у вредности 12.000.— дин. и да је бесправно у истој улици и згради дозирао једно предсобље у вредности 2.000.— дин.

По првом реферату поменути Димитрије Димитријевић позиван је позивом четири пута на одговор, али он позивима, које је уредно примио, није следовао. Шеф кривичног Одсека рефератом СБр. 44.971 од 23. децембра 1928. тражио је да се поменути Димитрије на основу §. 327. т. 1. Казн. Закона казни за недолазак на позив.

Истога дана добављен, Димитрије је на кривичном испиту признао своју кривицу, правдајући да је рачунао да га Суд неће више позивати и молећи да се у случају казне што блаже казни.

На основу овога Кривични Одсек Судског Одељења донесе пресуду СБр. 45.021 од 26. децембра 1928. г. којом се Димитрије кажњава са четири дана затвора о свом трошку, да плати на име таксе 10.— дин. и присутнима дангубу по 5.— динара

Димитрије се жалио Првостепеном Суду за Град Београд на горњу пресуду. У жалби је изјавио, да је Општински Суд ненадлежан да суди по оваквим кривицама, као и да је то право одузето Суду Општине Града Београда и пренето на Управу Града Београда.

Актом СБр. 45.159 од 28. децембра 1928. г. Судско Одељење спровело је ову жалбу са свима актима Првостепеном Суду за Град Београд.

Првостепени Суд је жалбу одбацио а горњу пресуду Кривичног Одсека Судског Одељења *оснажио*. Писмом Бр. 30. од 4. јануара 1929. г. Првостепени Суд овако извештава Судско Одељење о томе; „По благовремено изјављеној жалби Бр. 45.159 Првостепени Суд расмотрио је сва акта овога предмета заједно са ожалбеном пресудом Бр. 45.021, па је нашао, да је поменута пресуда тога Суда у свему правилна и на закону основана. С тога је на основу изложенога и §§ 15. и 16. Полицијске Уредбе оснажава а жал-

бу одбацује. Судије: Војислав Паљић, Миодраг Филиповић, Никола К. Ракић“.

Цео овај предмет заведен је у Судском Одељењу под СБр. 1.600 од 21. јануара 1929. г.

Из Одељења за Социјалну Политику Општине Београдске

Одељење за Социјалну Политику Општине Београдске дообила је за београдску сиротињу као прилог за Божићну помоћ следеће износе:

Госпођа Зорка инж. Анимиовића предала је прилог Народне Банке 10.000.— дин. и скупила р лагои 4.600.— дин. (од Југословенска Удружења Банка 1500, Аграрна Индустијска Банка 1000, нечитак потпис 1000, Арон Леви и Синови у роби 300, Браћа Најман 200, Алекс. Божичковић 200, Јосиф Гутман 200, Жика С. Пантић 100, Амар и Млошевић 100.

Г. Стеван Јовановић - Ресавац приложио је дневнице као посланик београдске области Дин. 5000. и скупио 3.200 дин. (од Г. Г. Рад. Ј. Јовановић и Брат 500, Живко Богдановић 500, Др. Ђ. Банић 300, Живко Златановић 200, (двестотине) Аца Јовановић 500, Димитрије Марковић 100, (једна стотина), Марко М. Маринковић 100, и Београдска Трговачка Банка 1000.)

Чиновници Београдске Трговачке Банке прикупили су дин. 220. (Г. Г. Димитрије Богојевић директор Б.Т.Б. 100, нејасан потпис 50, и 5 лица свега дин. 70.)

Опште Југословенско Банкарско Друштво 3000, дин. Прва Хрватска Штедионица 2000, Јадранска Подунавска Банка у име своје и прикупљених износа код чиновника 2000, (Јад. Под. Банка 1000, Ђорђе Велисављевић глав. дир. Српске Банке у Загребу 300, Стеван Карамата глав. дир. Јад. Под. Банке Београда 200, Владимир Матијевић пред. Јад. Под. Банке 300, Миливој Шићаревић дир. Јад. Под. Банке 100, Милан Мих. Стефановић дир. Јад. Под. Банке Београда 100).

Занатлијска Кредитна Банка прикупила дин. 690, (од Г. Г. Занатлијска Кредитна Банка 200, Вој. Ст. Јанковић столар 100, крста Поповић рен. 100, Ото Лоренц грађ. 100, Света Ђорђевић рен. 50, Љубиша Барић 50, и мањих износа у суми од 90 дин

Г. чланови (15 чланова) Друштва „Ротква“, приложили су укупно 150 дин. Врачарска Задруга 2000, Извозна Банка 1000, „Бостон“ фабрика обуће 1000, Јован Савић трг, 1000, А. Д. Вшетечка 1000, Југословенска Банка 1000, Учитељско А. Д. 500, „Копаник“ А. Д. 500, Јоца Натарош рен. 500, Браћа Рош 1000, Марко Барух мењач 200, Васа У. Јовановић 200, Браћа Гођевац 200, Данило Шкорић и компанија 200, Централна Банка 300, Анка Др. Милутина Поповића 100, Антонијевић и Ђуковић 100, Прво Дуванско Паробродарско Друштво 100. Свега до данас 42.760.—дин.

Одељење за Социјалну Политику О.Б. добила је од 14-1 т. г. па до данас, прилога за Божић београдској сиротињи, још у следећим износима:

Г. Аца Денић Глав Благајник О.Б, прикупио Дин. 24.100.— (од Г. Г. Трговачко Индустијска Банка 2.500, У равни и Надзорни Одбор Тргов. и Индустр. Банке 2.500, Браћа Минх 2000, Југословенско Опште Осиг. Друштво 1.500, Ђорђе Вајферт 1000, Београдски Кредитни Завод 500, Прикупљено у касици број 4. 830, Милан Антонијевић арх. 500, Божа Давидовић 500, Друштво „Неимар“ 500, Дневничари одел. за паркове по акту ПБр. 1384 од 16-11 т. г. 380, Прикупљено у касици број 4. 610, прикупљено у касици бр. 4. 671, А.Е. Ерлих 800, Војислав Павловић и К. 300, Предузеће Рад. 300, Тодор Мраовић 300, Драгољуб Маринковић 300, Борис Мухин инж.

300, Браћа Зуњана 300, Глиша Јосиповић 200, Техничко Предузеће „Феникс“ 200, В. Х. Смајт 200, Дингарац, Стојановић и Голочевац 200, Благоје Ст. Динић 200, Света Павловић 200, Дневничари Саобраћајног Одел. 224. Српске А. Д. Угљарско Друштво 1000, Војислав Павловић 200, Дневничари Управе Водовода 185, Светислав Љубинковић 100, Прока Бајић 100, Др. Иван Ариовљевић 100, Дрогерија „Нова Звезда“ 100, Драгољуб Миленковић 100, у касици бр. 4. 921, Јеша Васовић 100, Станојло Бадер 100, Никола Тодоровић 100, Мара Божић 100, Др. Петар Живковић 100, Аврам Филиповић 100, Валеријан Сташевски 100, Влајко Граишан 100, Н.Н. 100, Милан Премовић 100, Владислав Анђелковић 100, Стеван Кошурић 100, Кукулидес и Сакеларидес 100, Димитрије Мирковић 100, Ђорђе Здравковић 100, Божа О. Дачић 100, Радомир Вранић 100, Браћа Димитријевић 100, Мил. Ив. Живковић 100, Драг. Михајловић 70, Јосиф Бенеш 50, Андреја Лесинград 50, Ђока Стојановић 60, Ђорђе Станковић 50, Коста Трајковић 50, Петар Р. Марјановић и К. 100, Савамаљска Занатска Школа 100, Штампарија Св. Ђорђе 100, Савиначка Зан. Школа 50, Коста Трајковић 50, Бранко Неђић 50, и 39 лица укупно 699. дин)

Г. Др. Исак Алкалај, Врховни Рабинер, прикупио дин. 5340, (од Г. Г. Јован Савић и Ко 200, Рајић и Вуковић 100, Урошевић и Танасковић 100, Благоје С. Илић 100, инж. М. Служки и Ко. 100, Ауто Омниа 100, Бенвенисти и Пинкас 100, Београдска Банка Меркур 100, Анилин А. Д. 100, Нисим Б. Арон 100, М. Брвенисти 50, Стојан Катанић 50, Браћа Раф. Михаиловић 50, А. Д. за Трг. 50, Јаков Х. Барарко 50, Лазаревић и Јовановић 50, „Папирус“ Новаковић и Живковић 50, Бонбоњера 50, Знанствени Завод Проф. Др. Бреслера А. Д. 50, Коста Малушевић 50, Крстић, Поп Митић и Шајковић 100, Влада Митић и Брат 100, Јевта М Павловић и К. 100, Миловановић и Брат 50, Нејасно 50, Хуго Фајел 30, Т. Субашић 60, Павловић и Николајевић 50, Савић 50, Раисилин Меверан трг. 50, Дилојевић 50, Ауто „Промет“ А. Д. 50, Аврам Пахмијас 50, Света Бранковић 50, Пинкас и Ко. 50 Лела Боросиф 50. Н.Н. 50, и 191 лице дин. 3130 укупно.)

Занатска Комора прикупила дин. 510. (од Г. Г. Милан Ј. Стојановић 100. Трифун Јовановић 100 Ранко Живковић 50, Д. Маркић 50 Драги К Петровић 50, и 10 лица 160 дин. укупно.)

Г Ставра Симић одборник О. Б, прикупио дин. 540 (од Г. Г. Аца Поповић 100, Матеја Б. Петровић 200, Александар Катић 50, А. Бартато 100, Јосиф Дајч 50, и 2 лица укупно 40. дин.) Госпођа Лепосава Мих. Петровића 100, Укупно до данас 30.590. дин.

Рекапитулација

Списак	I прикупљено	Дин.
I	прикупљено	42.760.—
II	„	20.680.—
III	„	34.014.50
IV	„	60.228.50
V	„	30.590.—
		Свега Дин. 188.213.—

У натури

По списку новчаних прилога бр. I.
вредност у новцу 1.300.— дин.
По списку новчанах прилога бр. IV
вредност у новцу 1.800.— дин.
Укупна вредност 3.100.— дин.
добивено у разној роби.

Патње коња за време поледица

Свакодневно се виђају чак и добро одгајени коњи како с муком извлаче натоварена кола нарочито када је последица и на местима са ве

ћим успонима. Чешће су падања због чега се сироти коњи јако намуче при дизању. Уз то призори су дирљиви, скупља се свет који често посматра равнодушно уместо да приђе и помогне кочијашу да коња одмах дигне.

Наше Друштво за Заштиту Животиња и Растања успело је да се, ма и привремено, нешто ублаже патње коња за време поледица. Суд Општине Града Београда, на молбу Друштва ставио му је, за извесно време, у дане поедица, једног свог коња као помоћну запрегу који ће на успону код „Национал“ помагати при извлачењу тежих терета.

Суд Београдске Општине је учинио једно племенито дело, те би на њега требало да се угледају и приватни богатији сопственици коња, стављајући Друштву на расположење своје коње, за извесно време, како би се могло употребити и на другим местима престонице где је већих успона.

Из Статистичког Одељења

Позивају се сви они грађани, који су у току 1928. год. тражили упис или исправку у Бирачке спискове Општине Београдске, да одмах престану Статистичком Одељењу — Бранкова бр. 2. ради пријема својих докумената.

Документа се иогу примати сваког дана, за време канцеларијског рада.

Рад Општинског Одбора

Друга редовна седница Одбора Општине Београдске, одржане 11. јануара 1929. год. у 6 часова по подне.

Председавали: Председник г. Д-р Коста Кумануди и Потпредседник г. Д-р Коста Јовановић. Деловођа, Драгутин Ј. Ранковић.

Од одборника били су г.г.: Влад. Штерић, Драгић Павловић, Момир Б. Митровић, Благоје Т. Недић, Васа Лазаревић, Т. Зеравковић, М. Б. Ђорђевић, Бог. М. Јовановић, Дим. В. Грујић, Стеван Стефановић, Светислав А. Ивковић, Јов. Дравић, инж. Мил. М. Аћимовић, Илија С. Илић, инж. М.М. Сокић, Д-р Страш. Љ. Милетић, Лука Јевремовић, Мил. Ст. Цветковић, Д-р Сима Марковић, Јов. Гавриловић, Мих. М. Живанчевић, инж. Дим. Наумовић, Прока Илић, В. Т. Димитријевић, Давид Николић, Драг. Миловановић, М. Станковић, Жарко Вукићевић, Шемајо де Мајо, Д-р Б. Пијаде, Драг. Илић, Ставра Симић, Влад. М. Петровић, П. Кара Радовановић и Д-р Дан. Љ. Катић.

1.

Прочитан и примљен записник предходне седнице.

2.

Саопштења.

Председник прочита акт Г. Министра Унутрашњих Дела АБр. 368 који гласи:

„Док се у смислу чл. 2. Закона о измени Закона о Општинама и Закона Обласним Самоуправама на постави нова општинска управа препоручујем Суду да досадања општинска управа продужи отправљање текућих послова.“

Одборна књижица је пр.

3.

На предлог АБр. 523 Одбор је решио: да се набавка угља за Електричну Централу изврши и то:

1. 2.000 вагона лигнита.

Од Пожар. Руд. Др. „Кленовник“ 900 вагона X 1.140 д. шлепом или X 1.535 д. жељезн. Б. Вајферт „Костолац“ 750 вагона X 1200 дим.

шлепом. Од Предузећа „Игнис“ угља Петровац—Лесковац 50 вагона X 2.100 д. Од Предузећа „Игнис“ угља „Угљевик“ 50 вагона X 2.027 д. Од Предузећа В. Томашевић Пркосава 50 вагона X 1.500 д. Од Предузећа Хрв Руд. Друштва угља „Ивањец“ 150 вагона X 1.690 д.

II. 1.000 вагона мрког угља.

Од Браће Минх угља „Ртањ“ 150 вагона X 3.500 д. Од Безименог Друштва Алексинац равни 150 вагона X 3.000 д. Од Трбовља угља „Трбовље“ орах-грах 350 вагона X 2.450 д. Од М. Савић и Син „Боговина“ равни 150 вагона X 2.900 д. Од „Игнис“ Бреза орах 100 вагона X 2.497 д. Од Рад. Митића „Ресава“ лешник-орах 50 вагона X 3.150 д. Од Алек. Трифунца „Ресава“ 50 вагона X 3.150 д.

Све цене важе за вагон од 10.000 кгр.

4.

На предлог АБр. 567 Одбор је усвојио Правилник о издавању бесплатних и повлашћених трамвајских карата.

5.

На предлог АБр. 541 Одбор је решио: да ширина Призренске улице остане 22 метра, а као дефинитивна регулациона линија да остане — усваја се плаво уцртана линија у плану.

6.

На предлог АБр. 275 Одбор је решио: да се набавка мазива за Управу Водовода изврши и то:

Од фирме Глише Андрејевића: 5000 кгр. уља за засивену пару по Дин. 6,78, 2000 кгр. цилиндерског уља по Дин. 14,85, 5000 кгр. машинског зејтина по Дин. 6,23, 150) кгр. жуте масти по Дин. 7,33, 50 кгр. леја по Дин. 16,80.

Од фирме Стандард Оил и Комп.: 1000 кгр. динамо уља по Дин. 8,63.

7.

На предлог АБр. 24780/28. Одбор је решио: да се усвоји протокол колаудације извршене канализације у Гробљанској улици и по одбитку суме од 11.414,25 динара, предузимачу исплати укупна сума од 78.499,70 динара.

8.

На предлог АБр. 321. Одбор је решио: да се фирми „Англо“ Југослованско Петролејско А. Д. врати кауција у динара 25.000, — у обвезницама ратне штете, а која је била положена за излиферовану нафту.

9.

На предлог АБр. 25882/28. Одбор је решио: да се г. Милану М. Аћимовићу, одборнику Општине Београдске уступи на Новом Гробљу једна велика гробница с тим, да г. Аћимовић као накнаду за исту плати половину одређене цене.

10.

На предлог АБр. 25238 Одбор је решио; да се Земљиште Регулационог Фонда Општине Београдске у Југословенској улици апроприше имању г. Велимира и Ђорђа Браће Марковића, а по цени од 100, — динара по м². Преносну таксу платиће Општина.

11.

На предлог АБр. 25234/28. Одбор је решио: да се део земљишта Регулационог фонда Општине Београдске апроприше имању г. Милорада Михајловића у Кр. Александра ул. бр. 222 и 224, а по цени од 160, — динара по кв. метру.

Преносну таксу да плати купац г. Михајловић. Седница је закључена у 8.15 часова у вече.

Рад Општинског Одбора

Друга редовна седница Општине Београдске, одржана 18. јануара 1929. год. у 6 часова по подне.

Председавао Потпредседник г. Д-р Коста Јовановић.

Деловођа, Драгутин Ј. Ранковић.

Од одборника били су г. г.: Милутин Станковић, инж. Мил. М. Аћимовић, Јов. Дравић, Светислав А. Ивковић, Стеван Стефановић, Жарко Вукићевић, Давид Николић, Ставра Симић, Богољуб М. Јовановић, Васа Лазаревић, П. Кара Радовановић. Илија С. Илић, Прока Илић, инж. М. М. Сокић, инж. Д. Наумовић, Јов. Гавриловић, Мих. М. Живанчевић, Д-р Сима Марковић, Шемајо де Мајо, Д-р Дан. Љ. Катић, Лука Јевремовић, Благоје Т. Недић, Д-р Страш. Љ. Милетић, Драгић Павловић, Милорад С. Пантић, Влад. Штерић и Д-р Пијаде.

Прочитан и примљен записник предходне седнице.

2.

Саопштења.

а.) За члана Грађанског Одбора изабрат је г. Д-р Букић Пијаде.

б.) Потпредседник саопштава да ће 1. фебруара ове год. истећи рок нашем зајму са Босанском Банком од 500.000, — долара, а марта месеца и други од 500.000, — долара. Предлаже да се Суду да следеће овлашћење:

„Овлашћује се Општински Суд, да може продужити уговор о зајму са Босанском Банком за шест месеци под истим условима, с тим да се обавезе могу издати у доларима, фунтама стерлинга или ма у каквој другој страниј монети коју Банка буде захтевала, а по берзанском паритету на дан продужења зајма.“

Већином гласова овај предлог АБр. 1010 примљен је. Против гласао г. Павле Кара-Радовановић.

в.) Јова Гавриловић тражи обавештење да ли се рад Одбора сада сматра законитим, пошто су одборници изменом закона о општинама разрешени дужности. По овоме питању он је консултирао Председника Апелационог Суда и Управника Вароши Београда, који су се изразили да је рад Одбора сада незаконит.

Потпредседник: Сматра да је радња Одбора законита јер у акту Министра Унутрашњих Дела стоји, да садања Општинска Управа врши све послове. Ако надлежни фактори у Министарству стоје на другом гледишту они ће нашу радњу поништити. Додаје, да се решење неће извршити док се одлуке не одобре од стране Министра Унутрашњих Дела.

Одбор прима к знању ово саопштење.

3.

На предлог АБр. 157 Одбор је решио: Да се усвоји протоком колаудирајуће комисије о изради зграде за Основну Школу на Вождовцу и да се предузимачу Таси Милолевићу исплати зарада у дин. 1.323.260,80, а по одбитку већ издатих сума, као и да му се врати допунска кауција у суми од 58.061,50 динара.

4.

На предлог АБр. 613 Одбор је решио: да се усвоји протокол колаудирајуће комисије о пријему ивичњака од лиферанта Милана Томића, Живковића и Комп. и да се лиферанту врати наплаћена основна и допунска кауција у износу од динара 62.937,10.

Овај предлог већином гласова примљен је.

5.

На предлог АБр. 155 Одбор је решио: да се усвоји протокол колаудирајуће комисије о пријему камених призми од лиферанта Драгољуба Јонганевића и да се истоме врати допунска кауција у суми од 5.405,22 динара.

6.

На предлог АБр. 26100 Одбор је решио: да се усвоји извештај колаудирајуће комисије о изradi канализације у Босанској и околним улицама и да се предузимачу А. и Е. Ерлиху врати кауција у суми од 55 753,02 динара.

Против гласао г. Јован Гавриловић.

7.

На предлог АБр. 193 Одбор је решио: да се усвоји извештај колаудирајуће комисије о изradi канализације у улицама Видинској, Хилендарској, Новој и др. и да се предузимачу Предузећу „Феникс“ врати основна кауција.

8.

На предлог АБр. 305 Одбор је решио: да се усвоји извештај колаудирајуће комисије о изradi калдрме у улици Слобода и да се предузимачу Николи Којићу исплати зарада у суми од 84.622,86 динара по одбитку већ издатих сума, као и да му се врати допунска кауција.

9.

На предлог АБр. 595 Одбор је решио: да се усвоји извештај колаудирајуће комисије о изradi калдрме у улици Новој и Таковичкој и да се предузимачу Николи Којићу исплати зарада у суми од 222.174,07 динара по одбитку већ издатих сума као и да му се врати допунска кауција.

10.

Но предлог АБр. 459 Одбор је решио: да се Велимиру Мандићу оvd. изда на име накнаде 5.000— динара за оштећену кућу на Чукарици услед изrade водовода.

11.

На предлог АБр. 19865 Одбор је решио: да се Савезу Руских Ратних Инвалида уступи један плац на Вождовцу више земљишта уступљеног Удружењу Државних Службеника у површини до 1000 м² за подизање Дома, а под условима као и осталим хуманим друштвима.

На преелог АБр. 25408 Одбор је решио: да се Савезу Руских Инвалида уступи један плац на Вождовцу више земљишта уступљеног Удружењу Државних Службеника у површини до 1000 м² за подизање дома, а под условима као и осталим хуманим друштвима.

Против овог предлога гласао је г. Д-р Сима Марковић.

12.

На предлог АБр. 19865 Одбор је решио: да се по предмету колских надница у Саобраћајном Одељењу, Правобранилачком Одсеку ставља у дужност и то:

Да сва одговорна лица за причињену штету Општини одмах тужи Суду;

Да поред Бајалице оптужи кривично и Марка Протића; и

Да даље у свему поступи по закључку одборника г. Л. Јевремовића и Т. Здравковића и по одвојеном мишљењу, одборника г. Јевремовића.

13.

На предлог АБр. 1050 Одбор је решио: да се по предмету кривице инж. Саве Николића цео

предмет са извештајем анкетног одбора а на основи чл. 44. Статута упути Истражном Одбору Кметова.

14.

На предлог АБр. 25352 Одбор је решио: да се откупи земљиште Миливоја Мишића постојеће у Макишу у површини око три хектара за водовод у Макишу, а по цени 4.— дин. кв. метар. Преносну таксу да плате обе стране по пола.

15.

На предлог АБр. 19300 Одбор је решио: да се откупи земљиште Браће Костић - Крављанац код нове трошаринске карауле на миријевском путу у површини 2.000 м², а које је потребно Управи Водовода за резервоар и да се плати по цени 50.— дин. кв. метар. Преносну таксу да плати Општина.

16.

На предлог АБр. 23475 Одбор је решио: да се изврши процена имања Давида Дејановића у Таковској улици бр. 63. и да се за процениоце одrade Милош Табаковић, рентијер и Љубивоје Малетић, инжињер.

17.

На предлог Суда АБр. 459 Одбор је решио да се за тугоре Цркве Вазнесенске а према њеном тражењу накнадно одређују Владимир Стаменковић, свештеник и Михаило Јанковић, пенз. Седница је закључена у 8 чпо ч. у вече.

Повраћај општинских табака за скупљање прилога Божићних за Београдску Сиротињу.

Умољавају се лица и установе која су добили од стране Одељења за Социјалну Политику О. Б. заведена и од стране Господина председника Др. Куманудија потписане табакe за прикупљање прилога у корист Божићне помоћи београдској сиротињи, да поврате табакe са прикљученим свотама Одељењу за Социјалну Политику О. Б. у Призренској ул. бр. 5.

„Пажња Грађанству“

Решењем Суда Општине Града Београда укидају се у времену од 5—20 јануара све бесплатне трамвајске карте, за које ће се време донети ново решење о издавању истих.

Ово се ставља грађанству на знање ради избегавања евентуалних неспоразума између возног и контролног особља и сопственика бесплатних трамвајских карата.

Из Управе Трамваја и Осветљења Т.У.Бр. 23 од 3 јануара 1929*.

Објава Управе Трамваја и Осветљења

Благајница Осветљења за наплату рачуна од свих преплатника за утрошену електричну струју за текућу годину, преселиће се из Централне ове Управе у партер реновиране зграде Београдске Општине од 1. јануара 1929. године (Узун Миркова улица Број 1., улаз са побочне стране) где ће вршити наплата рачуна за 1928. закључно до 30. јануара 1929. године.

Благајница Осветљења за наплату рачуна од свих преплатника за утрошену и неплаћену електричну струју за раније

године преселиће се из Призренске улице број 5. у партер реновиране зграде Београдске Општине, поред напред речене благајнице, 31. јануара 1929 године.

Ово се доставља свима на знање и управљање.

Оглас

На основу одобрења Господина Министра Грађевина од 4. октобра 1928. год. Бр: 28237 и решења Суда Општине Града Београда од 28. децембра 1928. год. А,Б: 25887 Саобраћајно Одељење Општине Београдске одржаће на дан 1 фебруара 1929. год. у својим просторијама (Југовићева ул. бр. 1) 1 оферталну лицитацију за набавку 350 вагона ситне коцке за калдрмисање Немањине ул. од Милоша Великог до Славије и Кнез Михајловог Венца од Карађорђевог до Богојављенске улице.

Прописно таксирање понуде треба предати у запечаћеним ковертима тога дана најдаље до 11 часова.

Услови за ову лицитацију могу се видети у Саобраћајном Одељењу Општине Града Београда дневно за време канцеларијских часова где се могу и купити по цени од 60 динара.

На име кауције према чл. 88 Закона о Државном Рачуноводству и чл. 15 Нормалија и Техничких Услови положиће лицитанти и то домаћи 5% а страни 10% од понуђене вредности материјала на Главној Благајни Београдске Општине на дан лицитације најдаље до 10 часова.

Поред признанице о положеној кауцији, доказа о подобности и уверења о плаћеној порези, лицитанти су дужни поднети комисији за отварање оферата и уверење о резултату испитивања материјала, те два комада угледа понуђеног камена као и 12 комада правилно обрађених коцака са дужином ивице од по 72 м/м

Из канцеларије Саобраћајног Одељења Општине Града Београда С. О. Бр. 143 од 4 јануара 1929 године.

Оглас

Решењем Суда АБр. 25483 од 24-ХП-1928. год. донета је следећа одлука:

Да било сопственик, било предузимач приликом пријаве за воду — спој, за зидање нове грађевине (приватне, државне или општинске) има предходно положити кауцију за зидање и то:

За зграду од 20. простора по Дин. 50.— од 1. простора;

За зграду од 21—40 простора Дин. 60.— од 1, простора;

За зграду преко 40. простора Дин. 70.— од 1, простора, што ће се ценити према одобреном плану за зидање.

Кауција се има полагати на каси Благајне Водовода.

Евентуално дуговање за воду и друге таксе које је проистекло од истог имања (старе зграде) има се претходно потпуно исплатити, јер се без овога веза за зидање неће дати.

Молицима се неће примати молба за воду, без доказа о положеној кауцији и исплаћеном дуговању за стару зграду у колико га буде било.